

Csurgó és Környéke

KÖZÉLETI ÉS KULTURÁLIS LAP

XXXI. évfolyam • 4. szám • 2022. április

www.csurgo.hu

csurgoeskorneye

Csurgó Város ingyenesen megjelenő havilapja

HELYTÖRTÉNET
11. OLDAL

Sírkövet vagy emlékművet rejtgetett-e a Csekei erdő?

AKTUÁLIS
4. OLDAL

Ősök nyomában

AKTUÁLIS
3. OLDAL

Mini-tárlat Csurgó Város Önkormányzatának épületében

Kiváló munkájukért kaptak elismerést a Városi Könyvtár dolgozói

5. OLDAL

AKTUÁLIS

Kettős sportsiker az Eötvös DSE labdarúgó csapatainál

5. OLDAL

ÉLETMÓD

A könyv és a szerzői jogok világnapja – április 23

15. OLDAL

KULTÚRA

Csurgói diák a Nobel-díj közelében

14. OLDAL

Szabó Sándor nyugalmazott iskolaigazgatót Magyar Ezüst Érdemkeresztrel tüntették ki

INTERJÚ
6. OLDAL

Elhivatottság és kitartás közel 40 éven át

INTERJÚ
10. OLDAL

Költészet Napja a Csokonai gimnáziumban, Holczer Dáviddal

A magyar költészet napját Magyarországon 1964 óta április 11-én, József Attila születésnapján ünneplik. Ebből az alkalmából minden évben irodalmi

előadóestekkel, könyvbemutatókkal, költőtalálkozókkal és versenyekkel tisztelegnek a magyar líra előtt. Idén a Csokonai Vitéz Mihály Református

Gimnázium igazi csemegét kínált az irodalmat kedvelőknek. A rendezvényen Violáné Bakonyi Ibolya moderálásával diájkuk, Holczer Dávid költészete került reflektorfénybe „Meg nem írt verseimről” címmel.

Dávid március 29-én, Kosztolányival egy napon, mondhatni jó csillagzat alatt született. Tehetségére általános iskolai magyar tanára figyelt fel. Az utóbbi években számos támogatója, pártfogója akadt. A berzencei származású fiatal költőnek önálló kötete mellett, több mint két éve jelennek meg versei a vezető irodalmi lapokban.

A résztvevők élvezettel hall-

hatták verseit saját előadásban és műzsája, Bertók Eliza tolmácsolásában, de meglevenedett Bertók László és Csokonai Vitéz Mihály költészete is. A beszélgetés során szó esett a pályakezdés nehézségeiről és szépségeiről, személyes történetek elevenedtek meg, de a rendezvény céljai között az olvasás népszerűsítése is szerepelt.

BV

A kép forrása: <https://www.facebook.com/CSVMRG.SULI-NET>

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jogosultak részére 0-24 óráig tartó ügyeleti tevékenységet jelent.

A saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítjuk:

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedés megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

Az ellátásért személyi térítési díjat kell fizetni, mely jövedelemfüggő (napi 10 illetve 20 FT).

**A készülék igényelhető: Csurgó Járási Család- és Gyermejjóléti Központ és Szolgálat
8840 Csurgó, Kossuth u. 1
Tel.: 06-82-472-432**

Szép zöld fűben

Hajnal hasad fényes Húsvét!
Feltámadás örömmé lett, kertünk virít!
Virágosőben szirmok hullnak,
fáról-fára méhek szállnak, lábuk sárga
csizmacskában, virágorpos táncot járnak.

Azt hittem, hogy füst száll alá,
de csak a sok cédrus szitál.
Meggyfánk öreg, nincs már szirma.
Kis sarja ki adja tovább,
a meggyfák örökítő dalát!

A szeretet elől járjon, törjön
be a kistornácon, locsolja meg
ősz fejemet, tiszta vízzel tiszta szívvel!
Ajándékot félre ma is teszek,
de már rég nem köszöntenek, pedig
a tavasz lehelete lélegzik a kebelemben.

Futnak a kis picik talpak,
kicsi kezek tapsikolnak.
Mosoly szökik orcájára,
szép zöld fűben, unokámnak.
Rátalált a hímes tojásra.

Büki Imre: 2022. 04. 16.

Április 11 - rendhagyó költészet napjával ünnepelt az ország

A magyar közmédia csatornáinak újjdonságnak számító műsor-számokkal is készültek az április 11-i költészet napjára. Ugyanis minden órában egy-egy, a békéről szóló, a Versmaratonra készült verset hallhattak a hallgatók és a nézők. A kortárs magyar költők 12 darab négysoros, békéről szóló alkotását neves színművészek előadásában mutatták be.

A Magyar Költészet Napja egyfajta hungarikum a nagyvilágban, melyet 1964 óta ünnepelünk, április 11-én, József Attila születésnapján. Noha a költészet napját József Attila 1905-ös születéséhez kötjük, április 11-én született 1900-ban Márai Sándor is.

Ebből az alkalomból minden évben versolvasásokkal, irodalmi estekkel, könyvbemutatókkal, versmondó versenyekkel tisztelgünk a magyar líra előtt.

„Veszem a szót, földobom a levegőbe, ott szétesik, és újra megfogom, és akkor valami más.” - írta egyik költeményében József Attila.

Valóban. Olvasva az országos, békéről szóló versfelolvasási kezdeményezést, beláthatjuk, hogy a történelem feldobta napjaink legáhitottabb szavát, mely a: Béke!

Csatlakozva közmédia felhívásához, újságunk is felkért csurgói amatőr költőket, hogy egy-egy 4 soros versben írják le a békéhez kapcsolódó gondolataikat.

Büki Imre: Fehér

Béke virág, fehér virág,
letört szirmú síró világ.
Hűvös szellő terelgeti,
Árvalányhaj melengeti.

Vargáné Hegedűs Magdolna: Béke? Hol vagy?

Mikor csattognak a fegyverek,
és lőporszag járja át a levegőt,
akkor nyer értelmet e pár szó:
Béke! Béke! Hol vagy? Jöjj elő!

Győrfi János: Békéhez

Álmodból gyönyörű kék madár ébredj már.
Keservivel, könnyeivel világunk nem bírja már.
Nélküled nem marad belőlünk
csak remegő gyertyaláng.

Balogh Veronika: Béke

Repülj fehér galamb! Tárd szét szárnyaid,
Óvd meg a szenvedőket, enyhítsd fájdalmait!
Terjeszd ki szárnyad a Föld népére,
Hozz megnyugvást és békét az emberekre!

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Mini-tárlat Csurgó Város Önkormányzatának épületében

Mini-tárlatsorozatot indított Csurgó Város Helytörténeti Gyűjteménye az Önkormányzat épületében. A tárgyalóterem előterében elhelyezett vitrinbe havonta új témával, új múzeumi műtárgy kerül, kiemelve egy-egy érdekes eseményt, korszakformáló személyiséget, különleges helyi néprajzi, történeti, művészeti emléket, ami formálta Csurgó és a szűkebb térség történelmét.

A múzeum bemutatásával és a feliratok idegen nyelvű bővítésével az Önkormányzatra más településekről és külföldről érkező látogatók is ízelítőt kaphatnak Csurgó helytörténeti értékeiből, ezzel is növelve a település turisztikai, kulturális vonzerejét határon innen és túl.

Ebben a hónapban mi más lett volna aktuálisabb műtárgy, mint a hímes tojások, így ezek a több mint 50 éves húsvéti tojások lettek az elsők, amelyek „képviselheték” a múzeumi raktárakon kívül a Gyűjteményt. Mellettük a hagyományos tojásdíszítő technikák is bemutatásra kerültek húsvét előtti inspirációként, természetesen a teljesség igénye nélkül.

Köszönjük Füstös János polgármester úr támogatását! Köszönjük továbbá a Csokonai Községi Ház felajánlását és a Városgazdálkodási Kft-nek a közreműködését!

TÜSKE ANITA

Múzeumi tojások a gesztenyefán

A tavalyi évben elkezdett szép hagyományt folytatva, idén is megszervezték a Csokonai Közösségi Ház munkatársai a Széchenyi tér kis gesztenyefájának húsvéti dekorációját. Több más intézmény mellett a Helytörténeti Gyűjtemény is feldíszített egy fát, különböző módokon, múzeumi kincsek megidézéssel tojásokkal.

A hagyományos mintákkal díszített tojások mellett helyet kaptak a modernebb, képzőművészeink és fantáziánk ihlette darabok is. Így az aranyjók a színesre festett, majd

ecettel maratott, a berzseléssel mintázott és hagymahéjjal

festett tojás mellett láthatóak újrarendelt képfestő minták,

szalagokkal, textildarabokkal, plakátrészletekkel, vagy Raksányi Lajos festőművész által ihletett, nem éppen szokványos technikákkal készült „hímes” tojásokat is.

Köszönjük a lehetőséget a Csokonai Közösségi Ház munkatársainak, a Városgazdálkodási Kft.-nek pedig a közreműködést! Aki kíváncsi milyen tojások díszítették a fát, közelebről is megtekintheti a képeken a múzeum *Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény* – *Csurgói múzeum* nevű facebook oldalán. TUSKE ANITA

Ősök nyomában

A Petőfi Klub programozat keretében került megrendezésre Takács Andor Ősi családok Csurgón c. előadása a Történelmi Parkban 2022. április 26-án. Csurgó is csatlakozott ugyanis Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából elindított Petőfi Klubok hálózatához, amelynek célja a magyar kulturális identitást erősítő, történelmi, irodalmi- és művészettörténeti ismereteket átadó programok szervezése.

Az előadó, Takács Andor vései származású, nyugalmazott középiskolai tanár, a Csokonai

V. M. Református Gimnázium öregdiákja. Nyugdíjazása után kezdett el foglalkozni családfakutatással. Az elmúlt években összeállította az ősi vései családok családfáit, kutatásai Ősi famíliák Vésén c. könyvében olvashatóak. Saját családja után kutatva került kapcsolatba csurgói, alsóki és sarkadi famíliákkal, valamint ekkor kezdett el kutatni gimnáziumi tanára, Pókos Ferenc felmenői után.

Az előadáson a 18-19. századi anyakönyvekben szereplő – elsősorban alsóki és sarkadi – családok (Füstös, Cserti, Szalai,

Kósa, Kiss, Ráskó és Pókos) rokoni szálai kerültek bemutatásra. A hallgatók megismerhették a korabeli térképek és teleköszeírások segítségével a családokhoz tartozó házak, porták, földterületek előadó által re-

konstruált helyét. A már elkészült családfák megtekintése mellett számos helytörténeti érdekességgel gazdagodtak a résztvevők.

PETLÁNOVICS ESZTER

Jogi tanácsadás Csurgón

A Családsegítő és Gyermekjóléti Központ ügyfelei számára ingyenes jogi tanácsadást biztosít. A szolgáltatás tanácsadás jellegű, segíti az eligazodást a problémák jogi vonatkozásait illetően, támogatást nyújt a jogi teendők meghatározásában. A szolgáltatás ugyanakkor jogi képviselőt ellátását nem biztosítja.

Elérhető: minden hónap első péntekén 14-16 óra között

**Május 06., Június 02., Július 01., Augusztus 05.,
Szeptember 02., Október 07., November 04., December 02.**

Csurgó Járási Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat
8840 Csurgó, Kossuth u. 1

ÉRDEKLŐDNI A SZOLGÁLTATÁSRÓL:

Személyesen illetve telefonon
Hétfő-csütörtök 8-16 óra között
Pénteken 8-12 óra között lehet

Tel.: 06-82-472-432

Kíváló munkájukért kaptak elismerést a Városi Könyvtár dolgozói

● folytatás az első oldalról

Oktatásban használt virtuális valóság szemüveget használnak a gyerekek egy élménypedagógiai programban

Vass Andrea és Vadász Zsófia személye nem ismeretlen a könyvtárat látogatók számára. Ők azok, akik mindíg készségesen fogadják az intézmény látogatóit, és nyújtanak segítséget a számtalan szolgáltatás igénybevételében.

Munkájukat 2022. március 24-én újabb elismeréssel jutalmazták Budapesten. Az Országos Mezőgazdasági Mú-

zeum és Könyvtár épületében, az intézmény képviseletében Füstös János könyvtár igazgató vehette át az Informatikai és Könyvtári Szövetség elismertő emléklapját, mely a 2022. március 17-24. közötti Internet Fiesta programjainak sikeres megszervezését hívatott jutalmazni.

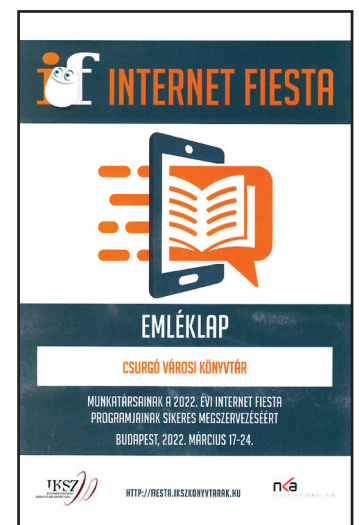
Az Internet Fiesta rendezvények célja a digitális írástu-

dás terjesztése és az internet felhasználási lehetőségeinek minél szélesebb körű bemutatása, valamint a mesterséges intelligencia, a robotika, az okos megoldások megismertetése, népszerűsítése.

A könyvtár két dolgozója, 425 fő személyes és 87 fő online részvételével 12 programot valósított meg, melyekben kifejezetten a kölyök, tini és a

felniött korosztály tagjait célozták meg.

Füstös János könyvtár igazgató tájékoztatása szerint a Városi Könyvtár az alkalomszerű rendezvényeken túl is sokrétű szolgáltatással várja a betérőket, ahol többmint 32ezer kötet és 111 féle újság kínál olvasnivalót, valamint 17 nyilvános számítógép biztosít

szolgáltatást az internet kedvelőknek. A csurgói könyvtár továbbá a térség 25 településének könyvtári ellátásában nyújt még segítséget.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Kettős sportsiker az Eötvös DSE labdarúgó csapatainál

Az Eötvös József Sportiskolai Általános Iskola IV. korcsoportos lány és fiú labdarúgó csapata a Diákolimpia Országos Döntőjébe jutott. Az április 25.-én Kaposfőn és az április

27-én Csurgón megrendezett Megyei Döntő résztvevői voltak:

Lányok: Huszics Rebeka, Balogh Csenge, Miklós Martina, Gombor Alexandra, Bog-

dán-Balog Georgina, Horváth Jázmin, Völfinger Amanda.

Fiúk: Baranyai Bence, Csire Barnabás, Szecsődi Róbert, Simon Bendegúz, Varga Kristóf, Varga Ádám, Füstös Márton,

Ürmösi Attila, Dobri Tibor Erik, Molnár Viktor, Nézics Mátyás.

A csapatok felkészítő tanára Dergecz Dezső.

Ilyen kimagasló eredményt 4 évvel ezelőtt ért el az Eötvös DSE, akkor is mind a fiú, mind a lány csapat bejutott a Nyíregyházán megrendezett országos döntőre.

Idén május 20-22 -ig Debrecenbe utazhatnak a csapatok, ahol Somogy megyét a Csurgói Eötvös DSE képviselheti majd.

BV

Szabó Sándor nyugalmazott iskolaigazgatót Magyar Ezüst Érdemkereszttel tüntették ki

Szabó Sándort, a csurgói Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium, majd a Kolping Nagyváthy János Szakgimnázium és Szakközépiskola nyugalmazott igazgatóját, volt alpolgármestert, főszerkesztőt, malakológust, alapítványi elnököt a Magyar Köztársaság Elnöke ez év március 15-én, a több évtizedes oktatói pályája, valamint Csurgó város kulturális életében vállalt szerepéért Magyar Ezüst Érdemkereszttel tüntette ki. Szabó Sándornak nem ez az első kitüntetése. 1998-ban a természetvédelemben kifejtett tevékenységéért "PRO NATURA" emlékplakettel tüntették ki, majd 2021-ben a Somogy Polgáraiért díjban részesült. A negyvenes éveinek közepéig Kunszentmiklóson élő pedagógus-kutató, 2001-ben költözött Csurgóra. A vele készült interjúból kiderül, mik számára a legfontosabb értékek és hogy szellemiségében nem is esik olyan messze a két település egymástól.

Szabó Sándor a Magyar Ezüst Érdemkereszt kítüntetés átvételekor

Hol és hogyan telt a gyermek-kora?

- Én kunszentmiklósi vagyok, bár Csurgón élek, jelenleg is szentmiklósinak tartom magam. Ez számomra nagyon fontos, hiszen 47 éves koromig ott éltem, kivéve a katonaságot és az első diplomám megszerzésének időszakát. Hogyha mélyebben nézzük, iparos

családból származom mind a két ágon. Az identitást illetően, akkor édesapám székely, anyai ágon redemptus kun család és egy dunántúli nemesi család félresiklott ága. Egy fiútestvérem van, aki agrármérnök és közgazdász.

Ez egy családfakutatás eredménye?

- Nem, ez a családban szájhagyományként terjedt, de vannak bizonyítékok rá. Ami még számomra nagyon fontos, hogy reformátusok vagyunk. Ez szintén nagyon érdekesen alakult, mert apai nagyapám unitárius volt, anyai nagyapám pedig katolikus. Csak úgy házasodhattak össze a nagymamákkal, hogy reformátusnak konfirmál-

koztak.

Iskoláit hol végezte?

- Kunszentmiklóson végeztem az általános és középiskolát, majd az egyetemi éveimet Szegeden, akkor még Pedagógiai Főiskolán végeztem biológia, mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok szakon. Az iparosok polgári jellegű életet éltek, még a rendkívül nehéz ötvenes években is. Gyakorlatilag mi, testvérem és unokatestvéreim mégis első generációs értelmiség lettünk. Én nagyon büszke vagyok arra, hogy a szüleim ezt fontosnak tartották és támogattak bennünket.

A pályaválasztását mi motiválta?

- Hatodikos koromban elhatároztam, hogy biológus leszek. Visszatekintve úgy gondolom, nekem nagyon nagy szerencsém volt az oktatás terén. Nagyon jó iskolába jártam. Az én első osztályos tanítónim - aki régen apáca volt - a mai világban már nem annyira elfogadott, de akkor hagyományos porosz, keménykező neveléssel belénk nevelte a tudás alapjait. Erre még ráerősített a felső tagozatos illetve középiskolai biológia tanárom. Lakóhelyemen működött a Bács-Kiskun Megyei Növény-

védő Állomás, ahol az egyik osztálytársam bátyja volt a főmérnök. Mi nagyon sokat csatangoltunk a szikes pusztákon és szikes tavakon, és hogy ne mászkáljunk céltalanul, ez a főmérnök létrehozott egy rovarvadász szakkört felső tagozatosoknak. Ettől kezdve gyűjtöttük a rovarokat, megtanultunk preparálni, előadásokra vitt bennünket Budapestre. Akkor zajlott a Balogh János-féle expedíció Dél-Amerikában, ezeket én mind testközelből hallhattam. Számomra ez óriási élmény volt. Aztán a főiskolai tanáraink - akik szintén régi vágású emberek voltak - és a csoporttársaim nagy hatással voltak rám. Nagyon jó közegbe kerültem, viszonylag hamar bekapcsolódtam a TDK (Tudományos Diákok Kör) mozgalomba. Az első dolgozatomban rovarvadász témát dolgoztam fel, amiben mentorem az említett főmérnök aki akkor már egyetemi tanár volt. Igazából a főiskolán nem volt olyan szakember, aki rovarokkal foglalkozott. Így jutottam el Dr. Bába Károlyhoz docens úrhoz. Az ő javaslatára lettem végül csigász. A második TDK dolgozatomban már a Felső-Kiskunság vízi puhatestűiről írtam. Mindkettővel bejutottam az országos döntőbe, és ott a környezetvédelmi különdíjat nyertem. Ezek az eredmények megint nagy lökést adtak. Kétszer voltam a Potsdamban, az ottani pedagógiai főiskolán cserehallgató, és láthattam a hatalmas gyűjteményét és írott anyagait, amelyeket a volt hallgatók küldtek vissza a főiskolára. Akkor határoztam el, hogy ennek szentelem az életem. Én mindig azt szoktam magamról mondani, hogy nem biológia tanár vagyok, hanem biológus tanár.

A főiskola után egyből dolgozni kezdett pedagógusként?

- Igen, Kunszentmiklóson. Bár

volt egy kitérő egy faluban, ahol igazgató lettem. Amit nem bántam meg, mert ebben a kis faluban tanultam meg igazán, hogy mi is a pedagógus lét, mit jelent a pedagógus hivatás. Ezután visszakerültem a szülővárosomba. Ott éppen akkor indult a nyolcosztályos tagozat a gimnáziumban, ahol természetrajzot tanítottam. Ez megint egy nagy lehetőség volt, mert nem volt tankönyv, és gyorsan írni kellett egy tankönyvet. 1995-ig az általam írt tankönyvből tanítottam.

Mivel foglalkozott még ezen kívül?

- Igazából az én életemnek három nagy területe van. Az első a kutatómunka, a második az oktatás-nevelés és a harmadik a közélet. Akkoriban jó pénzkereseti forma és kapcsolatépítő tevékenység volt a TIT-hez (Tudományos Ismeretterjesztő Társulat) való kapcsolódás. Egy-egy előadásért abban az időben 120 forintot kaptam egy előadásért úgy, hogy 1650 forint volt a fizetésem.

Ezek az előadások milyen téma köré csoportosultak?

- Biológia. Azokhoz a természettudományos műsorokhoz tudnám hasonlítani, amiket most nézünk a televízióban, csak akkor még könyvekből

fértam ki a képeket, epidaskóppal vetítettem ki a könyvek lapjainak, vagy kézzel rajzolt ábrákat.

A pedagógus pályán is előrelépett. 1995-ben megválasztották a kunszentmiklósi Református Gimnázium igazgatójának.

- Amikor a gimnáziumot átvette a református egyház, két igazgató megbukott. Mivel az akkori tantestületben én voltam az egyedüli vallását gyakorló református pedagógus és volt vezetői tapasztalatom, rám esett a választás. Ugyan egy évre vállaltam el a vezetői állást, de hat év lett belőle. Én nagyon hittem, hiszek a mai napig is, a tizenkét évfolyamos oktatás létjogosultságában. Egy éven belül létrehoztam a református általános iskolát is a nyolcosztályos képzés mellett, amely a mai napig a Felső-Kiskunság legjobb általános iskolája. Munkám során nagyon fontosnak tartottam a sportot is. Az iskolánkban a kosárlabda sportág honosodott meg. Az iskola tanulóira épült elsősorban a városi felnőtt csapat a Miklósi Kék Rókák. Kedves emlék számomra, hogy hagyományteremtő céllal létrehoztunk egy kezdeményezést, amely szintén a mai napig megrendezésre kerül. 2000 januárjában

háromnapos rendezvényt (2000 pontig játszottunk) hatalmas társadalmi összefogással szerveztük meg a legkisebb korosztálytól a legidősebbekig, mindenki részt vett rajta.

Ön üzött valamilyen sportágat?

- Gyerekkoromban birkóztam, de sok akadályt gördített elém a sors. A volt edzőm szerint tehetséges voltam. Később már csak hobbiból sportoltam.

Mi az, amit még fontosnak tart az oktatás-nevelés területén?

- Az iskola nem csak a tanítás szentélye, hanem szellemi műhely is kell, hogy legyen. Még a főiskolán a botanika professzorom tudatosan készítette fel bennünket arra, hogy a pedagógusnak nem csak tanítania kell, hanem „lámpásnak” kell lennie. A kunszentmiklósi iskolát nem véletlenül hívták a „Bakér-parti Athén”-nek, ahogy a Csurgói Református Gimnáziumot sem a „Dráva-parti Cambridge”-nek. Ott volt néhány kolléga, aki írogatott, színdarabot állított össze, ami megteremtette ennek az alapjait. Sajnos jött egy új fenntartó, akivel a vezetési filozófiánk nagyon különbözött. Én akkor már elmúltam 45 éves, el kellett gondolkodnom azon, hogy értelmetlenül harcolok, vagy elmegyek. Az utóbbi mellett döntöttem.

Így került Csurgóra?

- Igen. Ez is érdekes módon történt. Egy megbeszélésen és a reformátusok lapja ott volt az asztalon, megakadt a szemem a felhíváson, hogy Csurgóra igazgatót keresnek a református gimnáziumba. Úgy gondoltam megpróbálom, éreztem magamban annyi ambíciót. Végül sikeresen pályáztam, elnyertem a tisztséget az igazgatótanács és a tantestület

egyöntetű támogatásával.

Volt egy előzetes ismerete, elképzelése a városról. Mi volt a tapasztalata? Hogy fogadták?

- Természetesen, hiszen Csurgót Csokonairól mindenki ismeri, és azt is tudtam, hogy a legnyugatibb ősi partikulája a Debreceni Református Kollégiumnak. Alapvetően kedvesen fogadtak. Lakást kaptunk, majd később házat vettem, természetesen hosszú távra terveztünk.

Milyen volt a gimnázium igazgatói székébe ülni?

- Nagyon nehéz anyagi helyzetben volt a gimnázium akkor. Nagyon nagy volt a tanári fluktuáció is. Addigi nyolc éve alatt nem tudott megoldódni, hogy egy stabil vezetése legyen az intézménynek. Arra nagyon büszke vagyok, hogy az igazgatásom alatt mindössze öt pedagógus hagyta el az intézményt, és jóval több érkezett. Ezen kívül arra is, hogy ebben az intézményben is sikerült megvalósítani az általános iskolai tagozatot és erősítettük az általam hően áhított szellemi műhelyt is. Az intézmény népszerűsége egyre nőtt, így a tanulólétszám is emelkedett. A Református Pedagógia havonta megjelenő szakmai lap egy önálló különszámot rendelt Csurgónak. Ehhez nyilván hozzájárult az is, hogy a Református Középiskolák Természettudományos Konferenciáját (RTDK), amelyet én még Kunszentmiklósról hoztam, Csurgón is szárnyalni tudott. A Kárpát-medencét felölelve ez volt az első olyan tanulmányi verseny, ami projektlapon működik. Előfordult, hogy száz feletti létszámmal zajlott. Nagy öröm volt számomra, hogy kollégáim - elsősorban biológia, földrajz szakon - felismerték ennek jelentőségét. Összességében elmondhatom, hogy szakmailag a legjobb éveimet

köszönhetem a gimnáziumnak.

A sport is nagy jelentőséget kapott az intézményben.

- Igen, a kézilabdázóink élvezték a támogatásunkat, igyekeztük a felkészülésben is segíteni őket. A diákolimpiai versenyeken rendre eredményesen szerepeltek.

A hatos szám úgy látszik meghatározó az életében, hiszen ezt követően a Nagyváthy Középiskola igazgatói székébe került, szintén hat évre. Nehéz váltás volt?

- Feladatként tekintettem rá, azt gondolom, minden iskolának megvan a maga szerepe. Újszerű volt - annak ellenére, hogy mezőgazdasági szakom is van - viszont olyan jó vezetői gárda volt mellettem, akikkel nagyon hamar megértettük egymást. Úgy gondolom, nagyon megbecsülték a következetességemet, bár néha úgy tűnhetett, hogy érzelmentes vagyok. A szellemi műhely itt is kibontakozott, négy nagyszerű színdarabot adtunk elő a városi rendezvényeken,

szakmai versenyeket nyertek a szakiskolásaink, pedagógiai versenyen is országos első helyezést értünk el, sportban pedig az atlétáink, labdarúgóink és kézilabdásaink is eredményesen szerepeltek. A probléma az volt, hogy abban a formában, ahogy addig működött az intézmény, nem fért be az új közoktatási rendszerbe, ezért váltani kellett. Azért is léptünk be a Kolping szervezetbe, hogy megmaradjon az iskola mezőgazdasági és ipari ágazata is. Ennek sajnos ára is volt, jelentős létszámleépítést kellett végrehajtanunk. Nyilván ez mindannyiunkat megviselt, engem is. Ezt követően azonban olyan újabb feltételeket szabtak, amelyhez én már erkölcsileg nem tudtam hozzájárulni, ezért is mondtam le az igazgatóságról. De az a két év, amit nyugdíjazásomig még ott dolgoztam, illetve még egy évet csak óraadóként, az nagyon jó befejezése volt a pályámnak. Azt csinálhattam, amit szerettem. Pedagógiai és pszichológiai tárgyakat taníthattam.

Bár már említettük a kutatást, beszéljünk most erről.

- Ennek is volt szerepe a Csurgóra jövetelemnek. Csurgó csigász szempontból is híres. Ugyanis volt itt egy tanár az 50-es években, Dr. Kovács Gyula, aki leírta Csurgó mollusca (puhatestű) faunáját. Az egy úttörő dolgozat volt, mert abban az időben akkoriban ilyen összefoglaló munkát még nagyon kevesen írtak. Ez is felkeltette az érdeklődésemet..

Ez azt jelenti, hogy ezzel kapcsolatban az Ön tollából megjelentek tudományos munkák?

- Igen. Két könyvem és több, mint hatvan tudományos, zsűrizett lektorált munkám van. Ezek között természetesen a legtöbb a csigákkal kapcsolatos, de van iskolatörténeti és nevelésfilozófiai jellegű is.

Ezek az írások szakmai folyóiratokban jelennek meg. 1981-ben jelent meg első tudományos igényű tanulmányom. Igazából viszonylag gyorsan sikerült a tudományos társadalomba beépülni, tudniillik én egy olyan területtel foglalkozom, amivel csak kevesen foglalkoznak. 1977-óta tagja vagyok a Magyar Malakológiai Társaságnak, melynek éves konferenciáin rendszeresen tartok előadásokat. Ha lehetőségem adódott résztvevője és előadója voltam nemzetközi szinten Malakológiai Világkongresszusnak (Budapest 1983, Tübingen 1989, Sienna, 1992), Regionális Konferenciáknak (Kolozsvár 1998, Szöl 1990), hazai szinten a Magyar Ökológus Kongresszusnak, Hidrobiológus Napoknak, különféle regionális szimpóziumoknak, konferenciáknak. Büszke vagyok arra, hogy már negyven felett van azoknak a hivatkozásoknak a száma, amelyek az én munkáimból idéznek.

Hogyan képzeljük el egy csigász munkáját? Egy reggel beül az autóba, kimegy a terepre és elkezd gyűjteni a csigákat?

- Először is rá kell találni egy jó témára. Ezt követi egy hosszadalmas szakirodalmi kutatás. Ma, az internet világában ez leegyszerűsödött, mert olyan szakirodalmakhoz juthatok hozzá, amelyhez régebben nem volt lehetőségem, bár nekem is van egy szép szeparátum gyűjteményem. Aztán jöhet a terep. A csigák gyűjtéséhez megvannak a megfelelő eszközök. A begyűjtött csigákat ezután kiválogatjuk, meghatározzuk, rendszerezzük, gyűjteménybe helyezzük, katalogizáljuk, majd az adatokat elkezdjük összehasonlítani igazolva, vagy cáfolva a hipotézist.

Élete nagyon fontos részét képezi a közélet is.

- Igen, érdekes, hogy itt is fel-lelhető egy kapocs Kunszentmíklós és Csurgó között. Ez pedig nem más, mint Baksay Sándor. Baksay Csurgón volt diák, Kunszentmíklóson pedig negyven évig lelkipásztor és püspök. Elmondhatom, hogy én a Baksay Alapítványban élem meg a kunszentmíklósi voltomat, a csurgói emigrációt. 2002-ben szerveztük meg a Baksay nevéhez köthető települések konferenciáját. A konferencia sikerén felbuzdulva hoztuk létre az alapítványt, amelyet tizenöt éven keresztül vezettem és jelenleg is a háttérből segítem a munkát. Ma már elmondható, hogy az alapítvány által kiadott kötetek száma megközelíti a harmincat és számtalan kulturális rendezvény köthető a nevéhez.

A Csurgó és Környéke közéleti- és kulturális havi lap főszerkesztője is volt hat éven keresztül.

- Az önkormányzatnál dolgoztam, amikor megkaptam ezt a feladatot, nagyon szerettem. Kevés segítségem volt a szerkesztésbe, de érdekes élmény volt. Volt egy rovata, amit nagyon szerettem csinálni, a „Mikis városunk” címet viselte. Nem tudom, lehet, hogy jó is, de lehet, hogy átok is, ha valaki sokoldalú, ráadásul még maximalista is. Én úgy gondolom, hogy amíg Csurgón szolgálatban voltam, amit tudtam megtettem.

A közösségi szolgálathoz hozzártartozik, hogy Ön éveken keresztül képviselőtestületi

tagként, majd alpolgármesterként is részt vett Csurgó város életében.

- Bevallom, én soha nem akartam képviselő lenni. Felkértek és elvállaltam. Második helyen végeztem. Úgy gondolom, teljes szívvel láttam el a feladatomat, egy olyan nehéz területen, mint a gazdasági bizottság elnöke. Amikor Horváth tanár úr lemondott, én azért vállaltam el az alpolgármesteri tisztséget, mert közeledett a város 1000 éves évfordulója. Nagy energiákat fektettem ennek méltó megszervezésére. Több mint száz rendezvénnyel ünnepeltük a város alapítás milleniumát.

Mi az a momentum az életében, ami meghatározta az egész pályáját?

- A botanika professzoromról már beszéltem. Ő mindenkinek kiadott egy témát, amit a csoport előtt be kellett mutatni. Olyan előadások voltak ezek, amelyeknek a végén kérdéseket intézhettek az előadóhoz a csoporttagok. Nagyon komolyan vettük. Nekem is több előadást kellett tartanom, de ami nagyon megmaradt bennem az a Robert Kochról szóló előadásom volt. A kutatómunka során találtam rá egy idézetre, amelyet ő válaszolt egy riporter kérdésére. Így szólt: „Mi az én életem titka? Az, hogy olyan keményen dolgoztam, ahogy csak tudtam. Miért sikeresebb az én életem, mint másoké? Azért mert a tudományok olyan mezejére léptem, ahol aranyrögökkel volt behintve a gyalogút, s lehajolni érte, nem nagy érdem” Ezt a néhány mondatot én egész életemben igyekeztem magam előtt tartani. Az, hogy több lábbon áll az én lelkeségem, vagy szellemiségem, az egy szerencsés dolog, ezt örököltem, Szüleimtől is ezt tanultam. Az, hogy ebben volt szorgalmam, elkötelezettségem és küldetés tudatom, egy kicsit akarati té-

nyező is.

A családról még nem beszélünk. Melyik gyermeke örökölte ezt a „többlábon állást”?

- Három gyermekem van, akik közül kettő már felnőtt és egy, aki még az általános iskola 5. osztályába jár és hat unokám. Mindegyik gyermekemre nagyon büszke vagyok. Nyilván minden gyerek más és más. A lányom egy kiváló pedagógus, és nagyon jó anya és feleség. Ha ebben valami részem van, akkor joggal lehetek rá büszke. A kisfiam is sokoldalú személyiség, sok minden érdekli. És hát a nagyfiam, Sanyi már gyerekkorától kezdve írogatott. Még alsó tagozatos volt, amikor írt egy fantasztikus történetet. Én gépeltem le neki. A mai napig megvan a kunszentmíklósi városi könyvtárban, a könyvtáros néni beködtette. Kiváló kollégáim keze között nevelkedett. Kezdetben fantasztikus novellákat, regényeket írt, amelyek elég hamar meg is jelentek, később tért át a történelmi, életrajzi regényekre. Lutherről írt egy kétkötetes könyvet, amely már a második kiadásnál tart, a Koppány és Koppány fiai szintén kétkötetes. A fiam nem az írásból él – aki írással foglalkozik, az tudja, hogy ebből nem lehet megélni – angol tanár. Feleségével együtt nagyon szépen nevelik az ott született unokáimat.

Ezek valós alapú történelmi regények?

- Valós alapú, fikciós történelmi regények. Most elkezdte az Árpád-ház történetét feldolgozni. Az Álmos már megjelent

és most a könyvhéten jelenik meg az Árpád című regénye. Kálvinról szóló életrajzi történelmi könyve is meg fog jelenni. Büszke vagyok rá!

Mit tart a legfontosabb értéknek a saját életében?

- Én három dolgot tartok fontosnak. Számomra nagyon fontos az igazság, még akkor is, ha az én számomra kárral jár, ha kitartok mellette. Az igazság tudomány is. A tudomány is az igazságot keresi. A másik nagyon fontos számomra a szépség. Bármibe, természetben, emberi lelkekben, emberi alkotásokban, komolyzenében, a könyvekben. A szépség a művészetek apostola. A harmadik pedig a hit és a szeretet. Transzcendens értelemben is, hiszen a vallás nagyon fontos számomra, de egyéb értelemben is. Vallom, hogy csak úgy érdemes valamit csinálni, ha hiszünk benne és szeretjük azt.

Interjúnk apropója, hogy utóbbi időben számos kitüntetés tulajdonosa lett. Milyen érzés ezeket a kitüntetések átvenni? Büszkeséggel töltötte el?

- Én kaptam már kitüntetést régebben is. Én ezektől inkább megijedek. Nekem olyan természetes volt az életem és még most is az. Természetesen jó érzéssel tölt el, csak az ember vívódik, hogy amit tett, az tényleg elég-e. Közben mikor írtam össze a szakmai életem állomásait, a publikációs listámat, bizony az emlékeim között jó nagy utazáson vettem részt.

Milyen tervei vannak a jövőre nézve?

- Én abban bízom, hogy szellemileg továbbra is fitt maradok, tudok a kutatással foglalkozni, és természetesen fel kell még nevelnem a legkisebb gyermekem. Nyilván ez a legfontosabb!

BV

Elhivatottság és kitartás közel 40 éven át

Dingó János, a Zis-tóért Szabadidős Egyesület elnöke Magyar Bronz Érdemkereszt kitüntetésben részesült nemzeti ünnepünk alkalmából. A 2022. március 11-én, a Szépművészeti Múzeum Román termében Dr. Nagy István agrárminisztertől átvett rangos elismerésen „A Zis-tó és környezetének megóvásában végzett tevékenysége elismeréseként” indoklás szerepel.

Valóban. Dingó János neve már közel 4 évtizede, 1985 óta szervesen kapcsolódik össze a Zis-tó újkori történetével. Az első lépésekről, az azóta elvégzett feladatokról, eredményekről beszélgettünk a kitüntetéssel.

Dingó János (jobbról) és Dr. Nagy István a kitüntetés átvételekor

Miként emlékszel vissza a kezdetekre?

- Az az igazság, hogy én ezt a Zis-tót 1985 óta viszem. A történések gyökerei eddig nyúlnak vissza, mikor az akkor még a frissen alakult horgász egyesület tagjai újra felfedezték a tavat, elkezdtek ide horgászni járni, és neki láttunk közösen kitisztítani a tó körüli fás, bokros részeket. Ezt a horgász egyesületet aztán 2000-ben alakítottuk át szabadidős egyesületté.

Nem volt egyszerű, mert hosszú időnek kellett eltelnie ahhoz, hogy a lakosság ezt elfogadja. Eleinte csak úgy kezelték, hogy lemegy oda 10 horgász, aztán csak úgy pecáznak. Aztán mikor elkezdődtek

a munkálatok, utat csináltunk, bozótot irtottunk, medret kottortunk, akkor azért már látta a lakosság, hogy van itt valami fejlődés. Aztán, az igazsághoz tartozik, hogy elindultak a gánccsozkodások is, hogy miért ide kell költeni a pénzt, inkább járdát csinálnának!

Az eltelt évek alatt aztán sok minden történt. Mindig próbáltuk szebbé, jobbá tenni a Zis-tó környezetét. Terveink megvalósításához sokat pályáztunk. A fejlesztésekkel úgy vagyok, hogy mindig csak egy feladatra pályázok, így jobban figyelemmel tudom kísérni a pályáztatás és a megvalósítás folyamatait.

Mostanra már sokat változott a helyzet. Az emberek

elfogadták ezt a helyet, szeretnek a Zis-tóra járni. Látják, hogy fejlődik, egyre rendezettebbé válik a környezet.

Tapasztaljuk, hogy folyamatosan bővül az infrastruktúra, új létesítményekkel gazdagodik a tópart.

- Igen, mindig van valami. A kemence megépítésével a W.C.-k üzembe helyezésével, a kiszolgáló eszközök beszerzésével, az ide vezető út kiépítésével folyamatosan bővítjük a szolgáltatásaink színvonalát. Jelenleg annak örülök, hogy odáig már eljutottam a városba, hogy mehetek a Metaluxba, a vízműhöz, a fagyárba, a kft-ékhez, akárhova, terveink megvalósításához mindenhol szívesen segítenek, támogatják az egyesületet, és viszont mi is, mert bármikor jöhetnek ők is a Zis-tóra.

Egy egyesület vezetéséhez kell kitartás, és nagyfokú küzdőszellem is. Társasági beszélgetések közben gyakran büszkeséggel emlegeted, hogy egy betyár-kanász is volt az őseid között. Gondolod, hogy onnét is hoztad magaddal ezt a kitarító küzdő szellemet?

- Hát igen, – mondja nevetve, – biztosan van a génjeimben az öregapámból is.

Gondolom, hogy egy ilyen szép elismerés továbbra is erőt ad a munkádhoz. Mik a jövőbeni terveid?

- Szerintem ugyanilyen folyamatos lépésekkel kellene tovább menni, továbbra is folytatva a fejlesztéseket. Vannak még elképzeléseim a jövőt illetően, ugyanis 2025-ben tervezzük ünnepelni működésünk 40. évfordulóját.

A jelen eseményeihez tartozik, hogy jelenlegi taglétszámunk 50 főben van maximálva. Évente közel 50 rendezvénynek, 4000 embernek biztosítjuk a helyszínt, melyeket nem kis munka egyeztetni, koordinálni.

Miből biztosítja az egyesület a működését?

- Főként NEÁ-s pályázatok fenntartási költségéből, valamint a rendezvények bérleti bevételeiből.

Kiknek mondanál köszönetet, hogy idáig eljutottál?

- Elsősorban a családomnak, mert nagy türelem kellett tőlük az embernek a hóbortját elnézni, hogy a szabadidőjét hol, mivel tölti.

Dingó Jánost nem csak az egyesületben végzett tevékenységéért becsülik városszerte, hanem a sofőrként 1978 óta végzett munkájáért is. A kb. 2 millió kilométer balesetmentes levezetéssel Európa szinte minden országába biztonsággal szállította a reá bízott utasokat.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Sírkövet vagy emlékművet rejtegetett-e a Csekei erdő?

A Csurgó-Iharos út melletti, Csekei erdőben a közelmúltban fakitermelés történt. A terep tisztítása után, az úttól pár méterre egy lebetonozott, sírméltre emlékeztető betonfedlap és törött felirat maradványok váltak láthatóvá. Így aztán sok arra járóban merültek fel a kérdések: Mi is van ott? Emlémű vagy holtat rejtő sírhely?

A kérdés megválaszolására több mint 100 évet kell a

múltba visszalapozni. Az első hiteles adatokat az 1919-es proletárdiktatúra eseményeit felszámoló katonai terror leírásánál találjuk meg.

Eszerint a megtorlásokat vezető Prónyai Pál csapata a csurgói internátus (ma Helytörténeti Gyűjtemény) pincéjében őrzött letartoztatottakat, köztük a kaposvári Varga Györgyöt, kegyetlenül, bottal és láncsal verve kínozták, majd

szeptember 1-én a Csurgó és Nagymarton közötti legelőn Varga három társát agyonlőtték. Varga Györgyöt és egy katonatársát tovább verték, majd leszúrták. Vargának súlyos sérülésekkel, de sikerült Horvátországba átszöknie.

Szeptember 4-én, a Csekei erdőben az országúttól 17 lépésre találták meg a három agyonlőtt férfi hulláját. A 20-28 év közötti feltehetően nem-

zetközi zászlóaljbeli vöröskatonáknak további sorsa ismeretlen.

Így Varga György leszúrt társával, és a három másik lelőtt katonával négyre nőtt azok száma, akiket akár rejthet is a csekei erdő rejtélyes betonlapja.

A helyhez kapcsolódó szomorú történetek az 56-os események során folytatódtak. 1956. október 29-én Penczinger József, iharosberényi párttitkárt, tsz-elnököt hamis hírekkel Csurgóra, a járási pártbizottságra hívták. Miután motorkerékpárjával hazafelé indult, a Csekei erdőben, pontosan az 1919-es kommunisták emlékműve előtt, az útját álló banditák fejlődéssel kivégezték.

A Csekei erdő eme láthatóvá vált fedlapjához mindenképpen szomorú események köthetőek. Egyéb, pontosabb adatok híján azonban ez a rejtélyes szeglet továbbra is őrzi még a titkait.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

A lélek festője – Schmidt Béla festőművész halálának évfordulójára

Az idei év a képzőművészetről szól a Helytörténeti Gyűjteményben. Jelenleg is látható Csurgói Máté Lajos grafikus, festőművész tárlata, valamint az év második felében rendezendő Soltra Elemér képzőművész emlékkiállítására már megkezdődtek az előkészületek. Most áprilisban még egy neves festőművész évfordulójára emlékezünk. Idén 30 éve hunyt el ugyanis Schmidt Béla festőművész, a Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium

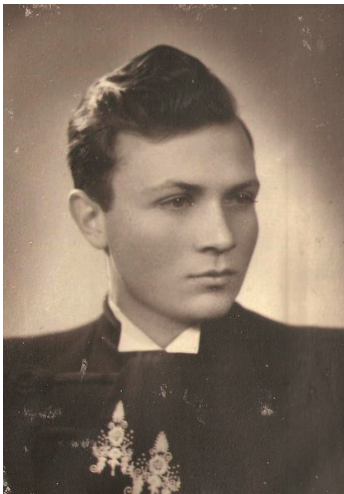
öregdiákja.

Schmidt Béla az istvándi református gyülekezet lelkészének fiaként látta meg a napvilágot 1921-ben. Kovács nevezetű dédapja részt vett az 1848/49-es szabadságharcban, majd a megtorlás elől az Alföldre menekült, ahol felvette a Schmidt nevet. Nagypapa feltehetően a Csurgói M. Kir. Állami Tanítóképző-intézetben szerzett oklevelet 1882-ben. Édesapja 1920-tól látta el a lelkészi feladatokat Istvándon,

feleségével három gyermeket neveltek fel. Béla az öccsével, Zoltánnal együtt Csurgóra a Csurgói Református Csokonai Vitéz Mihály Reálgymnáziumba járt, ahol Raksányi Lajos festőművész-rajztanár diákja volt. Egy évvel alatta tanult Soltra Elemér, későbbi képzőművész, aki Raksányi legismertebb diákjaként emlegette iskolatársát.

A Református Gimnázium évkönyveit olvasva több helyen felbukkan Schmidt Béla

neve, aki láthatóan jó tanuló volt. Kedvezményesen tanult az intézményben, édesapja pénzadománnyal támogatta az iskolát. Harmadévesként a Segítőegyesület, a következő tanévben pedig a „Csurgói Takarékpénztár Mayerhofer József Alapítványa” jutalmazta. Ötödikben céllövészetben első helyen végzett, valamint tagja volt a meteorológiai állomás megfigyelőinek, utóbbiért jutalmat kapott. Rajzterehetségét az „1918-ban érettségi-

Schmidt Béla diákként
Forrás_refleklesziak.gportal.hu

zett növendékek alapítványa” jutalmazta, valamint ő kapta az összevont alapítványok kamatát is. Hatodévesként segédkezett a bibliaköri munkákban az internátusokban és az iskolai versenyen ismét a legjobb céllovó lett. Meteorológiai megfigyelései miatt az „Eröss testvérek Eröss Sándor emlékére tett alapítványa” jutalmazta, és újfent az övé lett az összevont alapítványok kamata is. Hetedik osztályban „Matolcsy József és neje Eröss Ágnes Alapítványától” kapott jutalmat. Az iskola megvette a Gróf Festetics György Fiúnevelő-intézetéről (ma a Református Gimnázium Általános Iskolája) készített festményét. Az utolsó tanévben a Bethlen Gábor Kör könyvtára lett, a Csonkai Sportkörben a céllovó csapat kapitánya volt, de kipróbálta magát súlylökésben is. A „Szánthó János tanár emlékére tett alapítvány” díjazta a rajz-tehetségét. Az iskola megvette Szabó Bálint hedrehelyi esperesről készített festményét a képtár részére, valamint bekerült tőle egy Csendélet is a gyűjteménybe. Az év végén sikeres vizsgát tett és rajztanárnak tanult tovább.

A főiskola elvégzése után Kőszegen tanított rajzot és

ábrázoló geometriát a Tanítóképzőben és a gimnáziumban. Ezekben az években ő rajzolta például a kőszegi, 1740-től vezetett Szőlő Jövésnek Könyve illusztrációit is, valamint megfestette és a csurgói Református Gimnáziumnak ajándékozta Nagyváthy János arcképét.

rése után Schmidt Bélát 24 év börtönre ítélték, így még ezen év decemberében feleségével és öccsével együtt elhagyta az országot. Kőszegen a mai napig megemlékező sétát tesznek a gimnázium diákjai Rőtflavára, felidézve az akkori történeteket.

Béla Schmidt kiadványa angol nyelven (CSVHGY Adattára)

1956-ban a Nemzeti Bizottmány elnöke lett, a forradalom kitörésének hírére ünnepi menetet szervezett a szomszédos Rőtflavára (Rattersdorf, Ausztria), amelyen a tanárok

Schmidt Béla a családjával Ausztriában telepedett le, majd 1969-ben kivándoroltak az Egyesült Államokba. Kint is festett, tájképek és főleg portrék készítésével foglalkozott,

Schmidt Béla festményeit Amalia Schmidtől Bihariné Asbóth Emőke és Ihász János veszi át (CSVHGY Fotótára_ILTSZ_322)

és diákok mellett a kőszegiek is részt vettek. A hálaadó mise mellett zászlót cseréltek a résztvevők. A forradalom leve-

Számos neves személy portréját festette meg, köztük Kennedy és Nixon amerikai elnökökét is. Előadásokat tartott a port-

réfestészetről és tévéműsorokban beszélt a módszereiről. Munkásságát bemutató kiadványában egy san franciscói kritikus így ír róla:

„Schmidt az elmélet és a gyakorlat ismeretében jeleskedik, és hihetetlen életszerűséggel ábrázolja alanyait a vásznon. Nemcsak a formai hasonlatot ábrázolja a legmagasabb szinten, hanem a modell spirituális üzenetét is átadja a kifinomult formai variációk és az eredeti bőrszín színösszetevőinek gazdag skálájának felhasználásával. Schmidt logikus módszerrel, színfoltokkal és lágy árnyékokkal formálja és határozza meg formáit minden előzetes rajz nélkül.” Mrs. Van Spalding szerint művei önfegyelmet és a tökéletességre való törekvést tükrözik, amelynek célja nem csak a modell kinézetének megörökítése, de lelkületének és érzelmeinek megmutatása is. Schmidt Béla így ír erről:

„A portré célja, hogy a művészettel helyettesítsen egy élő vagy egy elhunyt személyt. Nemcsak hasonló képet kell ábrázolnia, hanem annyira életszerűt, hogy úgy tűnjön, mintha élne a vásznon. Ez az életszerűség a modell egyedi jellegzetes formáin és lelkén keresztül ragadható meg és reprodukálható. A lélek finom érzelmi sugarait és az arc nyelvét a szem és a szájjal szinte láthatatlan mozgása tükrözi vissza. A néma portré ily módon eleven életszerű képpé alakul, és ez a pszichológiai következtetés a legértelmesebb és egyben a legnehezebben megvalósítható.”

Magyarországon – az idén százharminc éve született – Mindszenty József bíboros-hercegprímásról (1892-1975) készített festményéről ismerik a legtöbben. 1977-ben festette meg a bíborost Füzér Julián atya megrendelésére.

„A hazájáért engesztelő Mindszenty” c. festmény Eöry Gyula fényképéről készült és az atya a mariazelli Mindszenty Múzeumnak ajándékozta. Jelenleg az esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Mindszenty Emlékiállításában tekinthető meg.

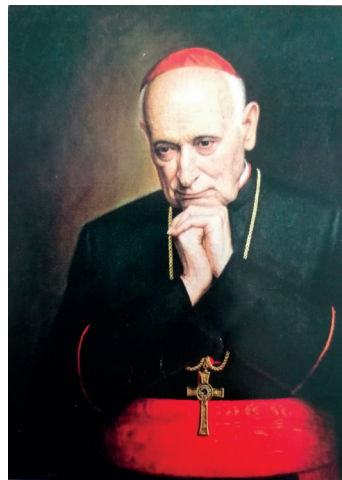
Amalia Schmidt
(CSVHGY Fotótára_ILTSZ_336)

Az 1990-es évek elején Schmidt Béla a hazatérést fontolgatta családjával. A festés mellett a portréfestészet elmélete és gyakorlata c. könyvön dolgozott és már egy kiadóval tárgyalt, amikor megbetegedett. 1992-ben a Református Gimnázium 200 éves fennállásának megünneplésére a meghívót már nem tudta kézbe venni, 1992. április 2-án elhunyt.

Három évvel később Raksányi Lajos művésztanár születésének 100. évfordulójára készült a város, a Raksányi Emlékbizottság – Soltra Elemér javaslatára – az egykori tanítványoknak is szánt egy tárlatot. Felvették a kapcsolatot az öregdiákokkal, köztük Schmidt Béla özvegyével is. Amalia Schmidt 1995 májusában hazautazott Kőszegre érettségi találkozóra (korábban a Gyurátz Ferenc Evangélikus Leányközépiskola tanára volt), ekkor látogatott Csurgóra is. Nyolc, a férje által készített festménnyel érkezett,

amelyeket a gyűjteménynek ajándékozott. A tájkép mellett egy 7 darabból álló portréorozattal gazdagította a várost. Utóbbin Somogyi Pál (1924-1983) színész, humorista, költő és újságíró jeleníti meg a különböző lelkiállapotokat és érzelmeket a szomorúságtól a boldogságig. A képek eredetileg könyvének illusztrációjául szolgáltak volna.

A festészet iránti rajongása és Raksányi Lajos szellemisége nem múlt el nyomtalanul: öccse a nyomdokaiba lépett. Schmidt Zoltán alig három évvel volt fiatalabb nála, s gyermekkorában gyakran elkísérte, amikor Istvándon és Kálmáncsán a tájat festette. A Református Gimnázium

Mindszenty József
bíboros

Schmidt Béla A hazájáért engesztelő Mindszenty c. festménye egy imaképen

ziumba járt iskolába, s bár Raksányi Lajos rajzórái felkeltették az érdeklődését a művészetek iránt, őt ekkor még jobban leköötötte a sport; súlylökésben és diszkoszvetésben kiváló eredményeket ért el. Testnevelő tanárnak tanult tovább, de 1956-ban ő is elhagyta az országot. Ausztriából az Egyesült Államokba kerülve Coloradóban telepedett le, távol a testvérétől. Béla egyik látogatása után nála maradt néhány keret, így kezdett el festeni, el-

sősorban Colorado tájait vitte vászonra. Az 1990-es évek elején jött haza Magyarországra, s Budapestre, onnan Siófokra, végül Barcsra költözött és ott is élt haláláig. Egyéni és csoportos tárlatokon láthatta festményeit a közönség.

A Schmidt-fivérek művészet iránti szeretetében óhatatlanul visszaköszön Raksányi Lajos hatása, aki életcéljának tekintette a rajzolás megszerettetését diákjaival. Remélhetőleg a jövőben lehetőség nyílik arra, hogy a közönség újra egy kiállításon lássa a mester és tanítványi alkotásait.

PETLÁNOVICS ESZTER

Felhasznált irodalom:

Béla Schmidt. Artist Fine Arts Teacher Author. Somerset.

Bene Kálmán: A Csurgói Református Csokonai Vitéz Mihály Reálgymnázium értesítői 1933-1944 között. Csurgó, 1933-1944. Csurgó Városi Könyvtár honlapja. (2022.04.20.) Web: <http://info.csurgo.hu/hu/ekoenyvtar/evkoenyvek.html?start=70>

Gamos Adrienn: Ajándék képek Amerikából. In: Somogyi Hírlap 1995. május 19., p. 5.

Gamos Adrienn: Coloradói ecsetvonások. In: Somogyi Hírlap 2003. július 10., p. 13.

Gamos Adrienn: Képpé formált élmények. In: Somogyi Hírlap 2002. május 25., p. 4.

Gamos Adrienn: Súlylökőből festőművész – „Úton-útfélen Amerikában”. In: Somogyi Hírlap 1993. augusztus 6., p. 5.

Dr. Horváth József: Az istvándi festő képei Csurgóra kerültek haza. In: Csurgó és Környéke 8. évf. 7. sz. 1995. július, p. 8-9.

Dr. Horváth József: Csurgói diák festette Mindszenty József közismert portréját. In: Csurgó és Környéke 21. évf. 5. sz. 2011. május, p. 11.

Dr. Horváth József: Csurgói diák Mindszenty-portréja. In: Spiritus – A Kaposvári Egyházmegye Lapja, 4. évf. 1. sz. 2002. március, p. 9.

Dr. Horváth József: Emlékbizottság Csurgón – Készülődés Raksányi Lajos festőművész centenáriuma. In: Somogyi Hírlap 6. évf. 64. sz. 1995. március 17., p. 5.

Dr. Horváth József: Értékes ermek Csurgónak – Centenáriumi kiállítás. In: Somogyi Hírlap 8. évf. 237. sz. 1997. október 10., p. 9.

Dr. Horváth József: Nyolc kép Csurgónak – Istvándi festő vásznai a városi múzeumban. In: Somogyi Hírlap 1995. június 24., p. 10.

Dr. Horváth József: Schmidt Béla emlékére. In: Csurgó és Környéke 5. évf. 5. sz. 1992. május, p. 2.

Dr. Horváth József: Schmidt Béla festőművész, a Mindszenty-portré festője. Csurgói diák, az Istvándi református lelkész fia. Református Ekleziák: Istvándi, Kálmáncsa, Darány, Homokszentgyörgy. (2022.04.20.) Web: <https://refleksiak.gportal.hu/gindex.php?pg=30218790>

Isten szolgálja, Mindszenty József. Magyarországi Mindszenty Alapítvány. (2022.04.20.) Web: <http://mindszentyalapitvany.hu/alapitvany/mindszenty-alapitvany/virtualis-muzeum/az-alapitvany-leveletaraban>

Kávészünet Horváth János festőművésszel – Öt éven át rajzolta, festette a Szőlő Jövésnek Könyve lapjait. Kőszeg Város honlapja. (2022.04.20.) Web: <https://koszeg.hu/hu/aktualis/hirek/kaveszunen-horvath-janos-festomuveszszel-8520.html>

Koltai István: A csurgói M. Kir. Állami Tanítóképző-intézet története. Közlemények a Szegedi M. Kir. Ferenc József-Tudományegyetem Pedagógiai-Lélektani Intézetéből 31. sz. Szeged, 1939. p. 151.

Somogyi Pál. Wikipédia. (2022.04.20.) Web: [https://hu.wikipedia.org/wiki/Somogyi_P%C3%A1l_\(humorista\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Somogyi_P%C3%A1l_(humorista))

Történelmi séta. Kőszeg Város hivatalos turisztikai oldala. (2022.04.20.) Web: <https://koszeg.hu/hu/aktualis/hirek/tortenelmi-seta-3233.html>

Csurgói diák a Nobel-díj közelében

Kaposváron 2003-tól, szülőfalujában, Gigében 2006-tól márványtábla őrzi Dr. Császár Elemér egyetemi tanár emléket, Csurgón pedig, noha 1902 és 1910 között a református gimnázium diákja volt, alig tudnak róla valamit. Ebben a tudománytörténet is hibás.

Igaz, 1948-ban politikai okok miatt be is börtönözték, és amikor évtizedek múltán írni kezdtek róla, nyolc középiskolai évével egyszerűen nem tudtak mit kezdeni. Így járt el a 2001-es Új magyar életrajzi lexikon is. De ez még mindig jobb, mint az 1997-es Magyar tudós lexikon félrevezető életrajza, amely szerint a budapesti Evangélikus Gimnázium elvégzése után a Tudományegyetemen szerzett matematika-fizika szakos tanári oklevelet. Elvégre is a Fasori gimnáziumból kerültek ki a legkiválóbb, világhírű fizikusok, köztük Nobel-díjasok, és Császár Elemér is közel került a legrangosabb elismeréshez. Amikor Dr. Rosta István tanár úr felhívott, nem Csurgón járt-e gimnáziumba, sebtében felsoroltam életének főbb állomásait, és végül minden tisztázódott.

Tanulmányait a budapesti és a berlini egyetemen folytatta. Pápán kezdett tanítani, majd 1921-től tanársegéd, adjunktus, majd egyetemi tanár lett. 1928-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagjai sorába választotta. 1938-ban a pécsi egyetem orvostudományi karán a fizika tanszék vezetőjének nevezték ki. 1942-től az egyetem dékánja lett. Főleg kvantumelmélettel, a röntgensugárzással, a statisztikai mechanikával és a termodinamikával foglalkozott. Kiemelkedő tudományos eredményeire tekintetben neve a Nobel-díjra

jelölés során is szóba jött.

Érdemes a korabeli évkönyvek alaposágába betekinteni. Hitelesen őrzik, hogy 1896. december 6-án Gigében, Somogy megyében született. Apja Császár István református lelkész volt. A nyomtatott iskolai évkönyvek a nyolc szorgalmas gimnáziumi tanév minden napjairól is árulkodnak. Ahogy haladt az idő, egyre többször találkozhatunk a nevével.

Az 1905/06-os tanévben IV. osztályos volt. 44 osztálytársa közül az egyik legjobb tanuló volt: csak testnevelésből és műénekből volt jó érdemjegye. Már találkozunk az Ifjúsági segítő egyesület könyvtárkezelőinek sorában: az ötödik osztályosok könyveit intézte. A legrangosabb iskolai alapítvány, a Soltra Alajos-díj segítette a tanulását. Érdeklődése sohasem volt egyoldalú: A Falussy-Héjas-féle alapítvány 12 korona kamatát jó magyar fogalmazásáért Császár Elemér kapta.

1906/1907 V. o.: A következő évre már megválasztott tisztviselő Császár Elemér VI. osztályos tanuló Horváth Ede és Dümmerth Dezső VIII. osztályos tanulóval együtt. Az utóbbi az azonos nevű iharosi építész Dümmerth Dezső fia, és az ismert történész nagyapja. Ebben az évben is részesült a Soltra Alajos ösztöndíjból. A Csorba Ede-féle alapítvány 12 korona kamatát is megkapta szép rovargyűjteményéért.

1907/1908 VI. o. A Soltra Alapítvány díjában egy másik gigei tanulóval, Györfi Józseffel (III.o.) együtt részesült, és elnyerte szorgalmáért és jó magaviseletért az Inkey József-féle alapítvány kamatát.

1908/1909 VII. o. Kitűnő a bizonyítványa. A Csokonai-kör

aljegyzője. A Soltra Alapítvány 24 koronájának tulajdonosa. Báró Weisenbach Iván szolgabíró ajándékként A magyar költészet kincsháza című könyvet kapta. A Csokonai-kör által meghirdetett „A természet Petőfi költészetében” című pályázat megoldásával 5 pályamű foglalkozott, melyek közül a bíráló a „Pusztá, pusztá, te vagy a szabadság képe” jelíges művet emelte ki, mint amely folyékony, szabatos stílusával részletes és áttekinthető csoportosításával, tárgyhoz illő idézeteivel s gondos külalakjával érdemes a díjra Császár Elemér. Jutalma a Somssich-alap kamataiból 16 korona.

1909/1910 VIII. o. Az aradi vértanúk emléknapján október 6-án és 1910. március 15-én Császár Elemér mondott emlékbeszédet. Ekkor már a Csokonai-kör főjegyzője. Érdemes feljegyezni, milyen lapokat járatott és olvastak Csurgón: Vasárnapi Újság, Ország-Világ, Új Idők, Természettudományi Közlöny, Matematikai Lapok, Tolnai Világlapja. A kör elnöke Maller Dezső volt, akinek a felesége Bohuniczky Szeffi írónő. A család barátja lett Móricz Zsigmond, Németh László, Osvát Ernő, Szabó Dezső, Rónay György.

Humán érdeklődését osztályfőnöke, Angyal Guidó István is erősíthette, aki magyart, németet és angolt tanított. Németh József hedrehelyi református lelkész által neje, szül. Écsy Ilona emlékére tett 1000 koronás alapítvány 50 koronás kamatából 25 koronát emlékbeszéd írására tűzték ki. A beérkezett pályamű szerzője Császár Elemér. Gyulai Pálról írt és az évzáró ünnepélyen mondott beszédet. A Somssich Pál Alapítvány 16 korona kamatát

Császár Elemér érdemelte ki „Szabadság, szerelem” jelíggel pályamunkájával, amely kifejező stílusával, a párhuzam helyesebb keresztül vitelével tűnt ki. A Soltra-ösztöndíjat ebben az évben is megkapta.

Tudjuk, nem a humán területet választotta életpályául. Lehet, hogy ebben osztálytársa, Raksányi Árpád, a szigetvári kórház majdani igazgató, halála után névadó főorvosa is hatással volt rá. Látókörére jellemző, hogy bölcsészdoktori diplomát is szerzett.

Amikor 1929-ben megalakult a Csurgói Református Csokonai Vitéz Mihály Reál-gimnázium Öregdiákjainak Szövetsége, Császár Elemér azonnal belépett, és a szervezet alelnöke lett. Egy diákalbum összeállítását határozták el, és ebbe „A hangosfilm” címmel írt 11 oldalas tanulmányt az akkor 40 éves egyetemi magántanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. A bevezető sorokban csurgói diákéveit idézte fel:

„Mikor mi itt jártunk, még nem volt mozi Csurgón. Nem lehetett moziba menni! Pedig de szeretünk volna! Hiszen a diákgyerek képzeletét alig izgatja valami jobban, mint a sötétben a fehér vásznon csillogó sokszor fantasztikus képek. Ezek még a Cseke-erdő rejtelmén, aranyos szárnyú pilléin, sőt a Török-lyuk titkain is túlszűnnek! A mostani utódaink már szerencsésebbek: ők már mehetnek moziba, de ők is csak a képeket élvezhetik, a hang még hiányzik, a szereplők némák.”

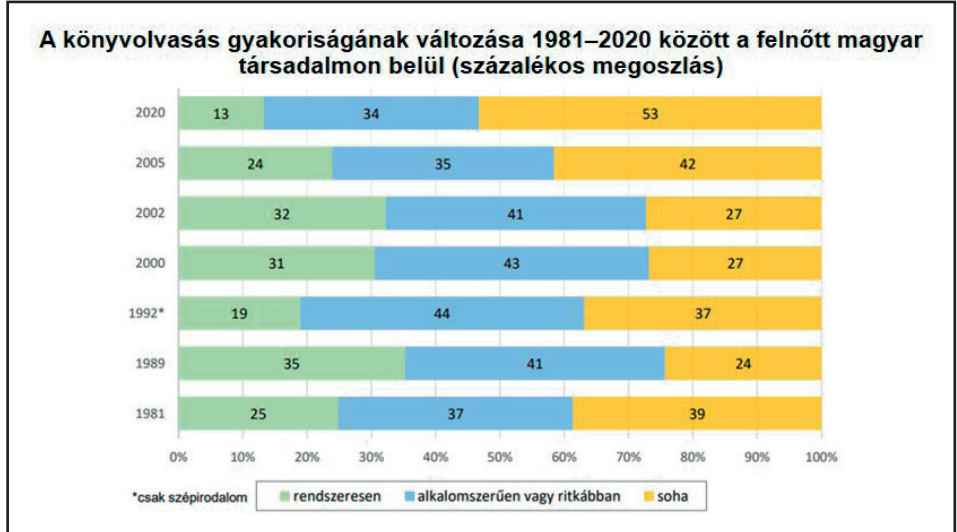
HJ

A könyv és a szerzői jogok világnapja – április 23

Az UNESCO az 1995. évi párizsi konferencián nyilvánította nemzetközi akciónappá illetve a könyvek és az olvasás ünnepévé április 23-át. Az ünnepet először a következő évben, 1996-ban rendezték meg, azóta több mint száz országban jegyzik. A Könyvünnep 1923-ig nyúlik vissza, a spanyol könyvkereskedők az 1616-ban, ezen napon elhunyt Miguel de Cervantesre emlékeztek. De ugyanezen a napon halt meg a világirodalom két klasszikusa is Cervantes és Shakespeare, így ez a dátum szinte kínálta magát arra, hogy ezen a napon tisztelegjen a világ a könyvek és a szerzők előtt, és hogy bíztassák az embereket, különösen a fiatalokat, hogy fedezzék fel az olvasás örömet.

Annak érdekében, hogy a gyermekekből olvasó felnőttek váljanak a szülők tehetik a legtöbbet. Azok a gyermekek, akiknek sokszor olvastak otthon, hamar megértik, hogy a nyomtatott szöveg jelentést hordoz, viszonylag könnyen tanulnak meg olvasni amikor iskolába kerülnek és megszeretik a könyvek adta élményt. A gyermekek arca a történetek hallgatása közben átszellemül, fantáziájában egy belső képi világ, mozi elevenedik meg. A fejlődéslelektan foglalkozó szakemberek egyértelművé teszik, hogy a kisgyermek szellemi, mentális, érzelmi fejlődése szempontjából nagy jelentősége van a mese hallgatásának, a képi szimbolikus világ kialakulásához és további fejlődéséhez.

Egy 2020-ban végzett kutatás szerint a 2005. évi eredményekhez viszonyítva 12 százalékponttal esett vissza a könyvolvasó felnőttek aránya. 2020-ban a felnőtt magyar lakosság 13%-a (legalább hetente), míg 2005-ben 25%-uk olvasott rendszeresen. A vizsgált időszak egészét tekintve 2020-ban a legalacsonyabb mind a rendszeresen, mind az alkalmasszerűen olvasók aránya. Az országos átlagnál nagyobb arányban olvasnak rendszeresen a nők, a fiatal felnőttek (18-39 évesek) és a 60 évnél idősebbek, valamint a legalább kö-

zép fokú végzettséggel rendelkezők, a budapestiek és az aktívkorú inaktívok, azaz a munkanélküliek, a tanulók, valamint a születési vagy gyermekgondozási szabadságon lévőek. A könyvolvasó felnőtt népesség körében a szépirodalmi művek és a szórakoztató irodalom voltak a legnépszerűbb műfajok 2020-ban. Szomorú eredmény, hogy magyarországi felnőtt népesség több mint fele (58%) soha vagy szinte soha nem vásárolt könyvet. Ennek oka lehet a kommunikációs eszközök fejlődése és az internet térhódítása. Számos könyv már e-book formájában is megtalálható.

Az olvasás, a könyvek népszerűsítése érdekében a 2023-as évre Budapest pályázott a világ könyvfővárosa (World Book Capital) címre. 2023 jeles év, Budapest ekkor ünnepli Pest, Buda, Óbuda és a Margitsziget egyesítésének 150. évfordulóját, a főváros születésnapját.

Ezt a címet az UNESCO, a Kiadók Nemzetközi Egyesülete, a Könyvkereskedők Nemzetközi Szövetsége, a Könyvtári Szervezetek és Intézetek Nemzetközi Szövetsége ítéli oda annak a helységnek, ahol programokkal kimagaslóan sokat tesznek az olvasás dicsőítéséért, propagálásáért, az olvasáskultúra javításáért. A címet elnyerő városok vállalják, hogy az év során

önkormányzati, szakmai és más szervezetek széleskörű bevonásával programokat valósítanak meg a könyv- és az olvasás kultúrájának népszerűsítése és értékeinek terjesztése érdekében.

Aki szeret olvasni, tudja, nincs annál jobb, mint egy kényelmes fotelban, puha takarók között könyvet olvasni. A könyvek varázslatos világba vezetnek el bennünket, ahogy Csukás István mondta:

„A könyv a legnagyobb varázslat, minden csoda benne van, ami eddig volt s ami ezután lesz... mert aki olvas, az szabad lesz, megismerve mások gondolatait, szabadon választhat, kialakíthatja a saját gondolatait, összemérheti őket, veszthet és győzhet, okulhat és javíthat, ahogy méltó az emberhez. Ugye milyen egyszerű, csak meg kell tanulni az ábécét, és olvasni kell.”

BV

Forrás:

1. Csibrányi Zoltán: A könyv és a szerzői jogok világnapja 2015. 04. 22. National Geographic <https://ng.24.hu/kultura/2015/04/22/a-konyv-es-a-szerzoi-jogok-vilagnapja/>
2. Budapest a világ könyvfővárosa 2023 <https://www.budapestkonyvfovaros.hu/>
3. Bernát Anikó-Hudácskó Szilvia: Könyvolvasási és könyvvásárlási szokások, TÁRKI Budapest, 2020. szeptember https://mkke.hu/mediatar/fajlok/tarki-olvasas2020_tanulmany2
4. Kiss Andrea: Meséljünk a gyerekeknek! In: Óvodai nevelés folyóirat 2006. 59. évfolyam 6. szám 204-205.

Csurgó és Környéke
Csurgó és Környéke - Közéleti és kulturális lap
Megjelenik (2022./04. szám):
2022. április 28.
Lapzárta:
minden hónap 20-án!
ISSN 0864-8867

Kiadja:
IMCOM Marketing és Szolgáltató Bt.
Felelős kiadó:
Szabó Balázs - ügyvezető
Levél cím:
8840 Csurgó, Kossuth L. u. 1.
Telefon:
+36 30/480 2046
Email cím:
csurgo.es.kornyeke@gmail.com

Főszerkesztő: Szabó Balázs
Szerkesztők: Balogh Veronika,
Vargáné Hegedűs Magdolna

Elérhetőek Csurgón az alábbi helyeken:
egyházak, általános iskolák,
középiskolák, óvodák, Csokonai
Közösségi Ház, Városi Könyvtár,
Posta, Széchenyi téri újságos.

Küldjön hírt!

Juttassa el hozzánk észrevételét,
összön meg érdeklőségeket, küldjön híreket!
Levél cím: 8840 Csurgó, Kossuth L. u. 1.
Telefon: +36 30/480 2046
Email cím: csurgo.es.kornyeke@gmail.com

A JÖVŐ AGRÁRIUMÁT ÉPÍTJÜK

KAMARAI VÁLASZTÁS
2022. 05. 20.

**TEGYE LE VOKSÁT,
mert közösen erő vagyunk!**

nak.hu

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA